

ПРІОРИТЕТНІ ЗМІНИ В МИТНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

Іванченко Е. П.

*кандидат юридичних наук,
професор Української технологічної академії,
радник Асоціації митних брокерів України,
докторант*

*Науково-дослідний інститут приватного права
і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака
Національної академії правових наук України
м. Київ, Україна*

У правовій архітектурі відновлення України суттєве місце посідає митне законодавство, яке відображає національні інтереси держави. З початку повномасштабного збройного вторгнення РФ на територію України, правова діяльність державних органів України була спрямована на захист її національних інтересів, які у відповідності до статті 6 Митного кодексу України (Кодекс) [1] збігаються з митними інтересами, забезпечення та реалізація яких досягається шляхом здійснення митної справи.

Введення правового режиму воєнного стану вплинуло на зміну пріоритетності напрямів реалізації завдань державної митної політики, спрямувавши її на посилення існуючих безпекових аспектів та спрощення митних процедур і формальностей при митному оформленні вантажів: гуманітарної допомоги, військового призначення, продуктів харчування, медикаментів, будівельних матеріалів, енергетичного обладнання та інших товарів критичного імпорту. Слід зазначити, що традиційно державну митну політику за звичайних умов господарювання розглядають як напрям економічної політики держави у сфері захисту митних інтересів та забезпечення митної безпеки, регулювання зовнішньої торгівлі, захисту внутрішнього ринку, розвитку економіки України та її інтеграції до світової економіки, яка спрямовується Міністерством фінансів України через Державну митну службу України. Пріоритетними, але не вичерпними напрямами реалізації такої політики є: сприяння безпеці та міжнародній торгівлі, включаючи спрощення та гармонізацію митних процедур; сприяння ефективному справлянню митних платежів; розвиток інфраструктури, електронних технологій та сервісів для міжнародної торгівлі; захист суспільства, громадського здоров'я і безпеки навколишнього природного середовища та боротьба з незаконним

переміщенням наркотичних засобів і зброї; підвищення ефективності міжнародного митного співробітництва. Натомість, новітні умови економічного буття, в умовах воєнного стану, вплинули на процеси оновлення державницьких підходів до встановлення системи засадничих орієнтирів митного регулювання, з метою забезпечення економічних інтересів і цілей держави [2, с. 26].

Запорукою ефективного відновлення України має бути її гідне та рівноправне місце у світовому товаристві. І, перш за все, мова йде про вступ України до Європейського Союзу (ЄС) з дотриманням усіх процесуально-правових норм та взятих нею на себе зобов'язань. В тому числі щодо приведення національного митного законодавства до європейського. Тому, не зважаючи на триваючі військові дії, Україною продовжувалась і продовжується нормотворча робота спрямована на зміни у митному законодавстві. А саме, на виконання зобов'язань України в рамках Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом (ЄС), Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікованої Законом України від 16 вересня 2014 року № 1678-VII «Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергетики та їх державами-членами, з іншими сторонами» (Угода) [3], Верховною Радою України було прийнято Закон України від 22 серпня 2024 року № 3926-IX «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо впровадження деяких положень Митного кодексу Європейського Союзу» [4]. Прийняті зміни є суттєвими за обсягом та набирають чинності з 19 квітня 2025 року. Вони наближують Україну до повного застосування митного законодавства ЄС та фактично завершують впровадження основної частини митного права ЄС (EU *acquis*) у законодавство України [5], зокрема, відповідно до положення Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 952/2013 від 09 жовтня 2013 року про впровадження Митного кодексу Союзу [6], запровадження якого до законодавства України передбачено Додатком XV до Угоди, а також Делегованого регламенту Комісії (ЄС) 2015/2446 від 28 липня 2015 року про доповнення Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 952/2013 щодо детальних правил щодо певних положень Митного кодексу Союзу [7] та Імплементційного регламенту Комісії (ЄС) 2015/2447 від 24 листопада 2015 року щодо детальних правил імплементції певних положень Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 952/2013 про встановлення Митного кодексу Союзу [8].

Отже, в правовій архітектурі відновлення України триватиме процес євроінтеграції, який передбачає застосування митного законодавства ЄС, що фактично завершує впровадження основної частини митного права ЄС (EU *acquis*) у законодавство України, яке повною мірою відповідає державній митній політиці, і в свою чергу, сприяє зовнішньоекономічній

діяльності, зменшенню рівня корупції, прозорості митних процедур, використанню передових ІТ технологій та дозволить в майбутньому удосконалити існуючі митні практики на рівні найкращих міжнародних стандартів.

Література:

1. Митний кодекс України: Закон України від 13 березня 2012 року № 4495. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.

2. Іванченко Е. П. Особливості діяльності митних брокерів в умовах правового режиму воєнного стану: сучасний стан та перспективи правового регулювання. Юридичний вісник. 2023/6. С. 26-36. URL: <http://yurvisnyk.in.ua/index.php/yuridichnij-visnik-6-2023.html>.

3. Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Закон України від 16 вересня 2014 року № 1678-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1678-18/card2#Card>.

4. Про внесення змін до Митного кодексу України щодо імплементації деяких положень Митного кодексу Європейського Союзу: Закон України від 22 серпня 2024 року №3926-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/3926-20>.

5. Верховна Рада прийняла закон, що наближає Україну до повного застосування митного законодавства ЄС і дозволить бізнесу адаптуватися до оновлених правил перед переходом до нового Митного кодексу. URL: <https://customs.gov.ua/news/zagalne-20/post/verkhovna-rada-priiniiala-zakon-shcho-nablizhaie-ukrayinu-do-povnogo-zastosuvannia-mitnogo-zakonodavstva-ies-i-dozvolit-biznesu-adaptuvatisia-do-onovlenikh-pravil-pered-perekhodom-do-novogo-mitnogo-kodeksu-1720>.

6. Регламент Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 952/2013 від 9 жовтня 2013 року про встановлення Митного кодексу Союзу. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_009-13#Text.

7. Делегований регламент Комісії (ЄС) № 2015/2446 від 28 липня 2015 року на доповнення Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 952/2013 стосовно детальних правил щодо певних положень Митного кодексу Союзу. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_028-15#Text.

8. Імплементаційний регламент Комісії (ЄС) 2015/2447 від 24 листопада 2015 року щодо детальних правил імплементації певних положень Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 952/2013 про встановлення Митного кодексу Союзу. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_029-15#Text.